

Exam. Code : 103206
Subject Code : 1241

B.A./B.Sc. 6th Semester

SOCIOLOGY

(Social Research & Scientific Methods)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Attempt **SEVEN** questions from **TEN** given below.
Each question carries **4** marks. $7 \times 4 = 28$

1. Null hypothesis.
2. Descriptive research design.
3. Quota sampling.
4. Reliability.
5. Coding.
6. Participant observation.
7. Aims of social research.
8. Formal interview.
9. Universe of study.
10. Data.

SECTION—B

Note :— Attempt **FOUR** questions **ONE** from each unit.
Each question carries **18** marks. $18 \times 4 = 72$

UNIT—I

1. What is social research ? Discuss its functions.
2. Explain research design. Discuss its key steps.

UNIT—II

3. Describe the meaning of experimental research design and how it helps in formulation of hypothesis.
4. Define sampling and discuss its types.

UNIT—III

5. What is case study method? Highlights its advantages and disadvantages.
6. What are the main methods of data collection?

UNIT—IV

7. What is tabulation? What are various methods of tabulation. Explain it with examples.
8. Why report writing is important in research?

(PUNJABI VERSION)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :— ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ। 7×4=28

1. ਜ਼ੀਰੋ ਪਰਿਕਲਪਨਾ।
2. ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਖੋਜ ਡਿਜ਼ਾਇਨ।
3. ਕੋਟਾ ਨਮੂਨਾ।
4. ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ।
5. ਕੋਡਿੰਗ।
6. ਪ੍ਰਤਿਭਾਗੀ ਅਵਲੋਕਨ।
7. ਸਮਾਜਿਕ ਖੋਜ ਦੇ ਲਕਸ਼।
8. ਓਪਚਾਰਿਕ ਇੰਟਰਵਿਊ।
9. ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ।
10. ਡੇਟਾ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਕੇ 4 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ। $18 \times 4 = 72$

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਸਮਾਜਿਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਖੋਜ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਤਜਰਬੇ ਖੋਜ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?
4. ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਉਪਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉ।
6. ਡੇਟਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਕੀ ਹਨ?

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਸਾਰਣੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਰਣੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਕੀ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਲੇਖਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ?

(HINDI VERSION)

ਭਾਗ—ਕ

ਨੋਟ :— ਨੀਚੇ ਦਿਏ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਮੇਂ ਸੇ ਸਾਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੈ। $7 \times 4 = 28$

1. ਸ਼ੂਨ੍ਯ ਪਰਿਕਲਪਨਾ।
2. ਵਰਨਾਨਾਤਮਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਡਿਜ਼ਾਈਨ।

3. कोटा नमूना।
4. विश्वसनीयता।
5. कोडिंग।
6. त्रिभागी अवलोकन।
7. सामाजिक अनुसंधान के लक्ष्य।
8. औपचारिक साक्षात्कार।
9. अध्ययन का ब्रह्मांड।
10. डेटा।

भाग—ख

नोट :— प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनकर चार प्रश्न करो।
प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं। $18 \times 4 = 72$

यूनिट— I

1. सामाजिक अनुसंधान क्या है ? इसके कार्यों की चर्चा करें।
2. अनुसंधान डिज़ाइन की व्याख्या करो : इसके प्रमुख कदमों की चर्चा करो।

यूनिट—II

3. प्रायोगिक अनुसंधान डिज़ाइन के अर्थ का वर्णन करो तथा यह परिकल्पना निरूपण में कैसे सहायता करता है ?
4. नमूने को परिभाषित करें तथा इसकी किस्मों पर वर्णन करें।

यूनिट—III

5. मामले की अध्ययन विधि क्या है ? इसके फायदे और नुकसान पर प्रकाश डालिये।
6. डेटा संग्रह करने की विभिन्न विधियाँ क्या हैं ?

यूनिट—IV

7. सारणीयन क्या है ? सारणीयन की विभिन्न विधियाँ क्या हैं ? उदाहरणों की सहायता से व्याख्या करो।
8. अनुसंधान में रिपोर्ट लेखन महत्वपूर्ण क्यों है ?